

تورک صنایع و آبدانه داتر

تورک اوجاغنده بر مصاحبه فیه وتاریخیه

باشی ایکنجی ییلک ۱۷ نجی سایسند.

نه اولورسه اولسون بو معبد بروسهده کی سائر جوامع کیی مزین دگیلدر،
خارج و داخلی بسیطدر. دروننده چینی تزیناتی یوقدر. رشید ممتاز پاشانک
والیلگی انساننده اجرا ایدیلان تعمیردن اولکی حالیه بوندن بر ایکی یوزسنه
اولکی منظره سنی ارانه ایدر رسملری تقدیم ایدیورم.

بروسهده سلطان اورخان و چلبی سلطان محمد خان زمانلرنده یاپیش بعض
مزار طاشلرینکده کندیلرینه مخصوص بر طرز تزینی وارددر. بو طرز تزین
بزده بر قاچ عصر دوام ایتشددر. سیواسده، آماسیهده، قرمانده، قونیهده،
چارداقده، بروسهده، استانبولده بعض لطیف نمونه لری وارددر. بوده گوستریورکه،
بزده وقتیه صنعت معماریده اولسون بر فکر تعقیب وارمش.

بو جامع حقنده بو قدر تفصیلاتی کافی گوره رک خداوندکار غازی زمانه

کچیورم...

خداوندکار غازی حضرتلری بعض تاریخلرده تفصیل اولندینی اوزره،
بروسهده حالا (شهادت جامعی) جوارنده و دائره عسکریه ننگ بولندینی یرده محتشم
بر سرای یاپدیرمشلردی. کرمان زاده کریمه سنک شهزاده ییلدیرم بایزید ایله
دوگونلری ایشته بو سرای عالیده اولمشدر. دوگون هدیه سی اولق اوزره
آیدین، منتشه، قسطنونی، وقرمان بکلرینک تقدیم ایتدکاری اشیای نفیسه
حقنده بر فکر پیدا ایتک ایچون اسکی تاریخلره مراجعت ایتلی. سرائیک
ابنیه سندن ماعدا خیابانی، حدیقه سی ده پک لطافتیرا ایمش. دروننده کی شلاله لر،
صوجدوللری، گوناگون اشجار و ازهار پک زیاده شایان توصیف و تماشا ایمش.
بوسرای، هندوستان و ایرانده کی مکلف قصرلر قدر مزین و نظر فریب ایمش.

بوسرایک انشاسی قوصوه ملحه کبراسنک هنگام وقوعه مصادف اولمش ایدی؛
پادشاه حضرتلری، اعظم و اکابر دولت و ملتی بوسرایه جمع ایله جامع شریفی
کشاد و همان اوراده رسم و داعی ایفادن سوگره روم ایلی یه یعنی قوصوه میدان
محاربه سنه عازم اولمشدی. هلال ایله صلیک چاریشدینی شو محاربه ده خاقان
مشار ایله حضرتلری نائل رتبه رفیع شهادت اولسی اوزرینه، اثر خیرلری
اولان جامعه ده ابدی بر خاطره حزن آور اولق اوزره، شهادت جامی دینلیدی.
مملکتیزک کوشه سنده، بوجاغنده بونک کبی، خواطر ملیه نک تمالی اولان تقدیر
مؤسسات و آباداتمز وارددر؟ تاریخ استقلالمیزک سرنامه سی اولان قره جه حصاری
هیچ دوشونیوردی یز؟!

بروسه لیلرک پک علوی، غبطه آور بر عنعنه ملیه لری وارددر: هر یاتسو
نمازینی متعاقب جماعت مسلمین جامعدن چیقارق طوغریجه خاقان محترمک
رتبه انورلرینک نیاز پنجره سی اوکته کله رک صف بسته تعظیم اولدقلری حالده
دعایر، فاتحه لر تلاوتیله روان پاکنی شادایدرلر. نه مستحسن، نه علوی
بر احتفال دینی و ملی!

ییلدیرم بایزید خان دوری

سلطان ییلدیرم بایزید خانک دور سلطنته کنگجه، مقر سلطنت اولان
بروسه ده «اولو جامع» نامنده بیوک بر معبدله بیمارخانه، ارکته نهری اوزرینه
جسیم و مصنع بر کوپری یاپدیرمشلر و ادرنه ده کی اسکی بایزید جامعنی بنا و احیا
ایتدیرمشلردرکه، بونلرک هر بری صنعت و رصانت اعتباریله آیری آیری
تدقیقه شایاندردر.

بومعبد عثمانیلرک علویت حسن و فکترلرینک بر تمثال محشمی در. عثمانیلر،
روحک طبقات علویه ده کی سیراتی گوسترمک و بو وسیله ایله انسانلری معالیات
اخلاقیه یه سوق و اماله ایتمک ایچون بالخاصه معبدلرنده دائمی علویت و احتشام
اساسلرینی ارامشلرددر. سرایلرینه معبدلری قدر وسعت و یرمه ملری، هب بو
فکر علوی دن انبعاث ایتشدردیه بیلورم...

بوجامع، شهرک و سطنده، فرح و دلنشین بر معبد در. انشاسنه سلطان مراد خداوندکار زماننده باشلانہرق ییلدیرم بایزید زماننده و (۷۹۷) تاریخده بر قسیمی اتمام و بانی ثانی دولت چلبی سلطان محمد خانک هنگام سلطنتلرنده ا کمال ایدلمشدر.

خارجا پک بسیطدر. در و دیوارنده مزینات یوقدر؛ درونی مرمرستونلر، آویزه تعبیر اولنان تزینات معماریه ایله مزین دکسهده، محرابی الوان مختلفهده التون یالدرلی نقوش و ازهار کونا کون ایله پرزب و لطافتدر. محرابی تلون و تزین ایدن رسام، مرحوم توفیق پاشادرکه، جتتمکان سلطان عبدالعزیز خانک زمان سلطنتلرنده بروسهده اقامتی انشاسنده بو خدمت مبروره یی ایفا ایتمشدر. دیوارلرنده کی خطوط نفیسه و نادره، مهره خطاطاندن شفیق بگلله سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینک سکزن باشیسی مرحوم فتاح افندینک اثر خامه بدیعہ پرور یسیدر. بو خطرلر پک قیمتداردر. و تدقیق و تماشایه شایاندر. بروسه یی زیارت ایدم جکله توصیه ایدرم... کرچه معمار، بو معبدک دیوار و ستون و محرابنده قلم سنک تراشی ایله ابراز مهارت ایتمه مش ايسهده، طرز انشاسنک ساده لگی ایچنده روحه صفا و یره جک بر قیمت علویه استحصالنه موفق اولمشدر.

بوجامعک قبله جهتنده کی پنجره لری سلیمانیه جامع شریفنک محراب جهتنده کی پنجره لری کبی موزاییق واری رنگارنگ صیرچه لرله مزیندر؛ عثمانیلر بونوع پنجره لری، بعض معابد قدیمهده کی موزاییقلردن اقتباس ایدرک و فقط ظریف بر شکل و صورتده تطبیق ایتشلردر. منبری ده پک مصنعدر؛ ابانوزدن معمولدر؛ و هر طرفی نقوش هندسیه ایله پر زیب و لطافتدر. اوزرنده (السلطان المعظم مراد خان) ماما عمل بتاریخ سنه اربعین و ثمان ماه - ۸۴۰) یازیاید. منبرک صانع و عاملی (عثمان) اسمنده بر استاد معرفتدر؛ فقط بو استاد نره لیدر، هانگی ملتدندر؟ بونی تعیین ایدم جک المزده بر وثیقه یوقدر.

قونییهده کی سلطان علاءالدین جامعنک منبری ده بو طرز و شکله ایشلمش ابانوز اغاجندن اولسنه و بوجامعک صانعی ده اخلاطلی (مکی) اسمنده بر استاد

اولدیغنه باقیلورسه، اولو جامع منبرینک، احوالی صنعتکارلرندن برینک محصول دست بدیمه پروریسی اولدیغنه قائل اولمق لازم کیلور..

اعتراف ایدمه که، بزه، اوکریم و معرفتیرا اسلافک احفادی، وارث مدیتلری دکلر، چونکه قبضه تصرفیه کچن بلادده یاقدیما بولدیغمز آثاره و یاخود اسلافک مائر معرفتلینه قارشی بیوک و شایان تأسف برلاقیدی کوسترمیشز، و حالاده کوستریورز، بیله میورز که - بومائر سالفه، بر شخصک، بر دائره نک مالی دکلر، بونلر بالخاصه قدر شناسان ملتک، مشترک بر مالیدر. بونلرک حسن محافظه سنده هیمز عین درجه ده علاقه دارز؛ بونلره اوزادیله جق دست تجاوزدن جمله مزمتائر اوله رق، قدرناشناسلغه قارشی اوازه شکایتیزی یوکستملی یز. چونکه مسئولیتیمز مشترکدر ... ماضیه حرمت، مائر اسلافه رعایت و محبت بوصورتله اولور ... بشقه دورلو اولمز..

کوزیمزک اوکنده الک کزیده، الک مقدس آثاره اطاله دست تجاوز اولتیورده کیسه سنی چیقارمیور، و صانکه بو آثارک محافظه سنده وجداناً علاقه دار دکیشز کبی متجاوزینه قارشی کوز یومیورز..

افدیلر! عناصر غیر مسلمه دن عبرت آلام.. آنلر بوخصوصده اودرجه عزم و متانت ملیه کوستریورلرکه، بو حقلی و مشروع محافظه کارلق عزم قویسی، طولایسیله، موجودیت ملیه ایچون برضمان قوی و مؤثر تشکیل ایدیور؛ بانغالی ارمنی قبرستانی حقنده جماعت مذکور نک مدافعه مشروعیه خاطرلرده اولسه گرکدر!.. بز ایسه، نه یایدق؛ نیجه اعظمک، علما و متفکرینک غنوده کام ایدیلری اولان شیشخانه قره غو خانیه سی قبرستانی بر کونده یوق ایتدک... عصرلرک قیمتدار خاطرلری اولان طاشلری بر چقوره آتدق، کومدک: کونک برنده بو طاشلرک خدمات سفلیه ده قوللانیله جغنی کیم تأمین ایدر.. بزم کوردیکمه کوره اومزارلرده سیاح شهر اولسا چلبی عائله سی، بر ایکی قبودان دریامز، اکابر علما و مشایخمز، وجودلری تعلیم اطفاله حصر ایتش اجله معلمینمز مدفون ایدیلر...

قدر ناشناسلغك درجه سنی آ کلاملی که گرك بروسه ده و گرك قونیه ده کی بومبرلرک اوزرلرینه مستکره بر بویا، بر ورنیک طلا ایده رک بویله جه قیمت اصلیه لرینی قاره لامشاردر . استطراد اوله رق شونی ده سویله لم که، وقعه تیمورده آناطولیده و باخصوص بروسه ده کی آثار نفیسه نك قسم اعظمی تخریب ایدلمشدر.

چلبی سلطان محمد دوری

گله لم چلبی سلطان محمد خان حضر تلرینك دورینه ؛ مقدمه ده سویلدیکمز وجهله ، بودور صنایع معماریه عثمانیه نك دور انکشافیدر . زیرا بودوردن اعتبار آ سلطان مصطفای ثالث زمانه قدر اصول معماری طریق انکشاف و تکاملده دوام ایتمشدر. بومدت ظرفده انحطاطه دلالت ایده جك بعض مستثنا آثارده و ارسه ده، عمومیتی اعتباریله مقبولدر؛ نظره پیرادر. باخصوص کندیلرینه خاص بر اسلوبی وارددر ...

بواوچ دورک ایری آیری و بعضاًده مشترک علامات ممیزه سی Cachet وارددر، ایشته بواوصاف ممیزه اساسیه دلالتیله درکه، آثار مذکورده نك هانگی دورلره عاداولدیغنی تدقیق و تفریق ایتک قابلددر. مذکور اوچ دورده ده وجوده گتوریلن باشلوجه مؤسسائی صره سیله تدقیق ایده جکمز :

ارباب وقوفه خفی اولدیغنی اوزره ، فدان ایله ترکیبات و تزینات معماریه برنجی و اوچنجی دورلرده استعمال و تطبیق ایدلمش اولدیغنی حالده دور ثانیده بوقیل تزیناته تصادف ایدیه میور .

عصر اخیرده ایسه ، اکثریا فدان یرینه فیلز و یاپراق اساسی، منظومه تزینات اولق اوزره قبول و تطبیق ایدلمشدر . اقوام مختلفه نك اصول ترین و تجمللرینی شویله جه برتدقیق ایده جك اولورسه ق ، بو طرز ترینك پك قدیم اولدیغنی، از جمله رومالیلرده، یزانسلیلرده پك واسع مقیاسده استعمال و تطبیق ایدیلدیگنی گوریرز . هله یزانسلیلر بو طرز ترینی دها اینجه ، دها ظریف برشکل و صورتده قوللانمشلرددر . گوزل و لطیف نمونه لرینی آیا صوفیه و قعریه و سلانیکده کی قاسمیه معبدلرناه گوره بیلورز .

بوراده براستطراده لزوم واردر — در دنجی عصر میلادی ابتدالزنده ،
ایمپراطور برنجی قسطنطین طرفدن اوروپا قطعه سنک منهایسده ، آسیانک
مدخلنده تأسیس ایدیلان بیزانس بلده سی ، موقی اعتباریله شرقک اسکی شعاع
مدینتی زحمتسزجه اخذواقبتاس ایدرک، ایمپراطورک تمایلات نفائس پرورسی ده
بوگا انضمام ایتمکله ، آرزمان ظرفنده یونان قدیم صنعت نفیسه سنک بدایعیله ده
کسب رونق و زینت ایدوب ، مدینت قدیمه یونانیه نك عادتاً بر موزه سی حالی
آلمش ایدی .

ممالک شرقیه یی تزیین ایدن لطیف و محتشم مبانی و حکومتک اولوقت هنوز
قبول ایلدیگی خرسیتیانلغک کوستردیکی بگی رونق و احتشام آناری ، مرکز
اداره نك شرقه نقلی ، ایمپراطورک کوندن گونه کسب تراکت ایدن دبدبه و دارائی
کپی احوال و تأثیرات ، شرق صنعت نفیسه سنه فوق العاده بر اتساع و اتبساط
تأمینیه آگا کندینه مخصوص بر شکل و قیمت ویرمش ایدی .

فقط بیزانس صنعت نفیسه سنک کندینه مخصوص بر شکل و طرز آله رق
قطعی و معین بر اسلوب اکتساب ایتمسی ، شبهه سز آلتنجی عصر میلادی اوائلنده ،
ایمپراطور ژوستینیئن دورنده اولمشدر [۵۶۵ - ۵۲۶] بیزانس تاریخنده اپی
ولوله یی بادی اولان قعریه جامعی یعنی حورا مناستری ایشته بودورک مآثر
عرفاننددر . فقط — ایمپراطور قسطنطیندن ژوستینیئن زمانه کتجه یه قدر
مرور ایدن مدت ظرفنده رأس اداره سی بیزانس شهری اولان بشون آناتولینک
هر نقطه سنده بطی صورتده وقوعبولان تهیثات ، بو خارقه انگیز اتساعی احضار
ایدوب اسکی و خرسیتیان ، یونان و شرقه متعلق عناصر و مواد مختلفه یی مزج
ایدورک بیزانس صنعت نفیسه سنی وجوده کتیرمشدر .

زمانمزه قدر پایدار اولان آنار ایله بو اوزون سورمن انقلاب صنای
و فکرینک تعقیب ایتدیگی طریق تدقیق ایتمک قابلدرد .

استانبول مجلری جمعی اعضاسندن

محمد ضیا